

30 פאר הגולה

ה'לכות ציצית סימן ח

מִתְחֵלָה גַם עַל טְלִית־גָּדוֹל וְלֹא הִסְקִיךְ בִּינְתֵימִם כְּשִׂיחָה אוֹ בְדִבְרֵימֵם אַחֲרֵימֵם, אִינֹה צָרִיךְ לַחְזֹר וְלִכְרֹךְ:
יֵלֵד *אִם פֶּשֶׁט טְלִיתוֹ, אֶפְלוֹ הִנֵּה דַעְמוֹ לַחְזֹר וְלִהְתַּעֲשֹׁף בּוֹ מִזֵּד, (לוֹ) צָרִיךְ לִכְרֹךְ כְּשִׂיחָזֹר וְיִתְעַשֹּׁף
בּוֹ: הִגָּה *וְנֵשׁ אִמְרִים (לוֹ) שְׁאִין כִּכְרִכִּין *אִם הִנֵּה דַעְמוֹ לַחְזֹר וְלִהְתַּעֲשֹׁף בּוֹ (אֲנִי ס' לוֹ) וְנֵשׁ אִמְרִים (לוֹ) דְּוָקָא
כְּשִׁנְשָׂר עֲלָיו (טז) [ט"ו] טְלִית־קָטָן. וְהִכִּי נוֹהֲגִין (שם), (עֵין לִקְטָן סִימָן כֹּה כְּעֵין יב): **טו** (י) *אִם נִפְלָה

פֶּאָר הַיֵּטֶב

לא הָיָה הַפֶּסֶק, ע"ש. וְעַתָּה בְּשִׁירֵי בְּנֵה"ג שֶׁהָאָרֶץ: (טו) **טִלְתִּיתֶּקֶטָן**. ש"ז כחב, לעֵצֶן מַעֲשֵׂה וְדָאִי סָפֵק בְּכּוֹחַ לְהַקֵּל וְאִין לְבָרֵךְ שְׁנֵית אִם הִיא דַּעְתּוֹ לְחֹדֶר וְלִהְיוֹתֶנּוּ בּוֹ אֶפְסֹל לֹא נִשְׁאָר עָלָיו טִלְתִּיתֶּקֶטָן, כִּמּוֹ שֶׁסָּפֵק וּקְרָא"ס כִּי לֵעֲנִין תַּפְלִין בָּאֵם הִיא דַּעְתּוֹ עָלָיו דִּאֵ"צ לְחֹדֶר וּלְבָרֵךְ, ע"כ. וְגו"א כחב: דְּבָרֵי הַכֹּהֵ"ן עָרָר, שֶׁבִּתְבַּת דְּכַתְּרָא אֲזִרִי בְּשִׁחְסִירוֹ סָפֵק, לְכֵן כְּשֶׁנִּשְׁאָר עָלָיו טִלְתִּיתֶּקֶטָן צְדִין לֹא הִשִּׁיחַ דַּעְתּוֹ מִי הַמְּזוּגָה, ע"ש. שִׁמְעֵנִי נָמִי בָּאֵם דִּנְתּוֹ לְחֹדֶר וְלִהְיוֹתֶנּוּ, אֶפְסֹל לֹא נִשְׁאָר עָלָיו טִלְתִּיתֶּקֶטָן אִ"צ לְבָרֵךְ, וּמִתָּה, אִם הִיא דַּעְתּוֹ לְבָרֵךְ מִיָּד, לֹא מִתְּנֵי אִם נִשְׁאָר עָלָיו טִלְתִּיתֶּקֶטָן, וְצִדִּיק לְבָרֵךְ, וְאִן אִ"צ לְבָרֵךְ הַצִּדִּיק פֶּשְׁחוֹד וְלִבְשׁוֹ, מ"א ס"י יג ס"ח ה, וְעַתָּה מ"א ס"י נה. וְלִכְעֵם אִם פֶּשֶׁט טִלְתִּין בְּכַתְּרָא וְנִשְׁאָר עָלָיו טִלְתִּיתֶּקֶטָן וְחֹדֶר וְלִבְשׁוֹ טִלְתִּין בְּמִנְהָה, אַפְשִׁי שֶׁהִיא בְּרַעְיוֹתָ כְּשֶׁפֶשֶׁט בְּשִׁחְרִית לְחֹדֶר וְלִבְשׁוֹ בְּמִנְהָה אֶפְסֹל הִיא צִדִּיק לְבָרֵךְ, מִשּׁוֹם דִּשְׁקָה כ"כ, ע"ת וְכ"כ בְּשִׁבְחֵה"ג בְּהִנָּחָת ב"י ס"ח, ע"ש שֶׁהָאָרֶץ: (יז) **אִם נִפְלָה טִלְתִּין**. וְגַדָּה כ"ע מוֹדֵה, דְּהָא נִפְלָה בִּלְאֵי דִּיעָה וְאִנּוּדָא לֹא מִנְהָה, אֶפְסֹל נִשְׁאָר עָלָיו טִלְתִּיתֶּקֶטָן לֹא מִתְּנֵי, כִּמּוֹמִשׁ בִּלְאֵי דִּשְׁלִפְתִּי וְזוֹ. וְאִם נִפְלָה מַעַל בְּלֵא הַחֵמָה,

לאיזה ערך, שהיה נחשב קצתם הדפצת; וכבר קצתהי בשם ה"ת" דקחאי ונא לא
כן אני טהה. וזמ"ה חאיל וזמן וזמנמי שצריך לשפש בשצומד בתפלה במקומות
שש רשוח להפסיק בדבור. ואז שום לבישוח אמר מקסיס באיזה טעור וחזור ולובש
לאיזה עומדת במקומה כיון שפושט את לבש מזה, וגם נאמר צילי שמי, ומרגי
אזכור בשעת קרבה לשם, אך אם איני כגון אחיז, ונראה להכרזה בפתח, מתקפת
ח. וצין בשו"מ בית-יעקב סי' טז שאם דר קצור הפמור לכתי-הכנסת שאין כהליו
חשיב תפסק מתוך חזור, ע"ש בגי' וז"ל. וקצת בפרק פני-החושע כתי' סי' ו',
שאמא לא נכנס אליו חזור ולבש מזה, אבל נכנס לבוש קצור, כדמיא בנקמך, והפי'
אפשר שאין צורך לקרר, ע"ש, וכן דעת כל המחננים לפי דעה שטור:

משנה ברורה

לִבְשׁ בְּחֵרֶךְ זֶה וְהַטְלִיתִי-גִּדּוֹל בְּחֵרֶךְ אַחֵר, דְּשֵׁנִי מִקּוֹם לֹא תֵּרֶם
מִחֵרֶךְ לְחֵרֶךְ⁽⁴³⁾ כִּינֹן דְּהִנֵּה דַעְתּוֹ לִזְוָה⁽⁵⁰⁾, וְהִדְלַקְשָׁן בְּסִימָן רַעַג סוּף
סַעֲרָא א. וְמָה שֶׁכָּתֹב 'בְּשִׁיתָה' הוּא אֶפְלוּ (כז) תִּכְה אֶחָת⁽⁵¹⁾. וְעֵין
לְעֵיל בְּסַעֲרָא-קֶטֶן כַּח כְּמָה שֶׁכָּתְבוּ בְּשֵׁם הָאֶחָרוֹנִים לְדִינָא:
יֵד (לו) צָרִיךְ לְכַרֵּךְ. אֶפְלוּ וְשָׂאֵר עֲלֵיו טְלִית-קֶטֶן, וְאֶפְלוּ אִם
תִּכְרָ גִּזְעֻשְׁךָ בּוֹ וְלֹא שֶׁנָּה מְקוֹמוֹ כָּלֵל בִּינָתִים, דְּהַפְשִׁיטָה גִּיפָא
הַפֶּסֶק הוּא בְּזוּה. וְעֵין לְעֵיל בְּסִימָן זֶה, סַעֲרָא-קֶטֶן לֹא, מָה
שֶׁכָּתְבוּ שֵׁם: **(לז) שָׂאִין מְכַרְכִּין.** אֶפְלוּ אִם בַּעַת הַפְשִׁיטָה לֹא
וְשָׂאֵר עֲלֵיו טְלִית-קֶטֶן, (נב) וְכֵן פִּסְקוֹ הָאֶחָרוֹנִים. וְטַעַם הַיֵּשׁ-
אוֹמְרִים הוּא, דְּכִינֹן בַּעַת הַפְשִׁיטָה הִנֵּה דַעְתּוֹ תִּכְרָ לְלִבְשׁוֹ, וְכֵן
צִוָּה, לֹא הָיָה הַפְשִׁיטָה הַפֶּסֶק⁽⁵²⁾; וְאֶפְלוּ אִם שֶׁנָּה מְקוֹמוֹ בִּינָתִים,
גִּבְיֹן שֶׁפִּשְׁט אֹתוֹ לְכַסֵּס לְבִית-הַכֶּסֶּא וְכֹל פִּיזָא בְּזוּה, לֹא הָיָה
הַשְׁנִי-מִקּוֹם בְּזוּה הַפֶּסֶק, כִּינֹן שֶׁחֲזֹר וְלִבְשׁ אֹתוֹ טְלִית עֲצֻמָּה.
וְאִינוּ דוֹמֵה לְמָה דְּהַסְכִּימוּ הַפּוֹסְקִים בְּסִימָן כַּח וְבִסַּעֲרָא יב, וְעֵין
שֵׁם בְּמִשְׁנֵה בְּרוּרָה דָּאִם פִּשְׁט תַּפְלִין אֲדַעְתָּא לְהַכֵּס לְבִית-
הַכֶּסֶּא הָיָה הַפֶּסֶק עַל-יְדֵי זֶה, דְּשָׂאֵנִי הֵתֵם כִּינֹן דְּבִית-הַכֶּסֶּא אֲסוּר
בְּהַפְלִי הָיָה הַפֶּסֶק צְמוּר⁽⁵³⁾, מָה שֶׁטְלִית דְּמַדְינָא אִינוּ אֲסוּר,
בִּק דְּאִינוּ נֹכוֹן לַעֲשׂוֹת בּוֹ, עַל-כֵּן לֹא הָיָה הַפֶּסֶק עַל-יְדֵי זֶה. וְדַע,
(נג) דָּאִם בַּעַת הַפְשִׁיטָה לֹא הִנֵּה דַעְתּוֹ לְלִבְשׁ מִיָּד בִּק אַחֵר
אִינֵה וְכֵן, אִף שֶׁאֲחֵר-כַּף חֲזֹר וְנִתְחַטֵּף בּוֹ מִיָּד, לְכָלִי עֲלֵמָא
צָרִיךְ לְחֹר וְלִכְרֵךְ וְאֶפְלוּ אִם נִשְׂאֵר עֲלֵיו טְלִית-קֶטֶן, דְּתִכְרָ
שֶׁפִּשְׁטוֹ אֲזוּדָא לָהּ הַמְצָאָה. וְהוּא הִדִּין לְהַפֶּק: אִם בַּעַת הַפְשִׁיטָה
בְּזוּה לְכָלִי עֲלֵמָא צָרִיךְ לְחֹר וְלִכְרֵךְ אֶפְלוּ אִם נִשְׂאֵר עֲלֵיו טְלִית-
אִף (נד) דְּמַסְקֵי דְּהַשְׁאוֹמְרִים הִנֵּה לֹא אִינֵי בִּק כְּשֶׁפִּשְׁט הַטְלִית

שער הציון

(כא) אליה רבה לקמן בסימן יד והתבואות אשר ביהודה יט: (כב) ה"ח והעלה תמיד והט"ו והאלה רבה ושאר אחרונים: (כג) מנן אברהם והג"א: (כד) הגר"א, עי"ש דחב דדוקא אם מחזיר מיד: (כה) ב"ח ימנן אברהם והג"א:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וידועא בו, לא גרע משיחה. ולעמשל דעת הח"ס דאיבער דעות שא"צ לברך ברכה, כי כל ספק ברכה תקל, אי"כ ה"ה בהפסק ברכה הדין כן שא"צ לברך. וכדי לצאת מיריד פלגא, יש לעשות במ"ש לעיל מדברי הח"ש פשוט בין שחיתיה לחיתיה, ע"ש: [מן] טירה קטן. עבדתי. ודעת חבלבס קהשלן צירק, וכ"כ בשם ח"צ שכתבתי: שחור וכל אפלו נשאר עליו ט"ל. והוצא לצאת כירי פלגא בזה א"א ללו לצעות השקנה וכן הח"ש שכתבתי לעיל, כינוי שצומד במשך זמן תפלה א"א ששיטתו דעתו מן זנות לבישת השלתי: וכ"כ בח"ש שם אהרית דמבר"ס, שאם היה לובש חט"ל ומכרך עליו לא היה אפשר לסרסו דעתו כולו מלובש ט"ל, והיו כתיבו אצלו להתקטף בו בעצת תפלה, לא היה יכול לצאת ב"כ הפסק בדיעה בזה לזרם ברכה שא"צ, הא אם היה אפשר לו להסית דעת שאינו רוצה ללבש טוית עזר, אי זה זרם ברכה. ולכן נראה שיכול לצעות לכתו במשך ברכה ולגמר בדעתו שלא תפטר ברכה זו רק לבישה הראשונה לבד, ואז אינה פוטנת מפשיטה ואילך אף שדעתו לאור ודקבש ויש עליו ט"ל, וכעין שכתב בח"ש בשם פ"ח שהבאתי לעיל ס"כ יב. אף שפשיטא שראו בה נראה א"כ מבני מה שפשיטא, הגיו לפי שמוכנים לשוט לגריר ומכין ולקטף לא מנני מה שמוכשם שאין פוטר שחיתו במכרכה זו, אבל בזה שפיר י"ל שאין מברך רק על מצעה לבישה זו, ואם יפטר ויחזיר וילבש, פגם הדעות באו לבאן, ויחזרו דמלתא על להפסיק פ"ב: באיזה עליו גזרם ברכה שא"צ, דמאיכס להכניס עצמו לפטר זה מלפ"ס כספק שמנני לברך שנינו רשאי להפסיק, לכן אני גומר בדעתי שיש לי ישר הברכה בשאצטרף לפטט בברכה, ומ"כ שאצטרף שצריך לפטט במקום שאין רשות להפסיק, וזהו כה הברכה לצאת ידי ברכה לבישה שניה, עכ"פ לדעת הרמ"א ודעפא, ומי שדחה בן כמה פעמי ע"ד: מתנה וזה מברך. ודין המקומות שאינו רשאי להפסיק יבאר בהלכות ק"ש פ"ז כ"כ אמה, אין חילול הפסק, ע"ש: אף כמבאר בפ"ד דקרא א" שניהם בבית אחד בפנה שרצה חכם אחד לפרש דברי האור שחוספס במוטף ב"ל לננס להכניס בו, ה"ה ו"ל דחה דבריו ראצלו כננס מאמר המור, לפי שדעתו לכתבו כמי ביצא

באור הלכה

השליח: גדול לפני בשעת ברכה. ולפלא על קפדני השלחן: צריך שלא באר
כל זה: * אם קשט טליתו וכו' צריך לברך וכו'. עין במשנה ברורה במה
שכתבנו: ועין לעיל בסעף קטן ל"א. והנה דמיהב שם מהמגן אברהם דאם
בפסע הבכרה היה דעתו שיפשוטו ויחזרו וילבשוהו, לכלי עלמא אין צריך
להחזיר ולברך. וזהו לענין דעתי העצה היעוצה שיכול לצאח קזה כל הדעות,
שישכון בשעת ברכה שאם יצטרך לפשוטו שיחזרו וילבשוהו. ועין בשערי
חשובה: * ויש אומרים שאין מברכין וכו'. עין במשנה ברורה במה
שכתבנו דאם לא לבשו מיד, אז צריך לברך לכלי עלמא בכל גווי. ועין בספר
אצות החיים בשם חשוכה קול-אליהו, דלפי זה, הוצא מבית המדרש צריך
בברכה שנית על השליח קטן, ואיכא הפסק גדול⁶⁴, והביא כן בשם רבני קשישי
דירושלים. עכ"ל. והעולם אינו נוגחין לזה בוד; ואפשר ששטקם שלא שאל
מנה הפת הדעת. שמהרה הוא לחזר וללבש את בגדיו⁶⁵. ולכאורה נראה דהיה
מנהגי קזה אפלו אם יכון בבקר בעת ברכה שיפשוטו ויחזרו וילבשוהו. כיון
דימסעם הפסק אתיון עלה. ואפשר לומר, דלשמן כזה בעה ברכה בבקר לא
שאל קזה הפסק בין הפשיטה והלבישה, דהבכרה קאי על לבישה השנית;
ומע, דמשמע מהמגן אברהם דעצה זו מהני אפלו להביט יוסף דסביא לה
דכקן שפשוט אונא לה המגרה, ולא מהני מה שקנה דעתו לחזר וללבשו, ועל-
כרחו משום דהבכרה קאי על לבישה השנית. ואפשר לדחות דסביא לה דעל-
יד הכנה שמכון לזה בשעת ברכה מהני אחר-כך סמיכת הפשיטה להלבישה,
וצריך עיון. והנה מדברי הב"ח בסמוך זה משמע דכרחץ לא חשיב הפסק לגבי
שליח קטן, ואולי יש לחלק בין אם שקנה תלמודא אם לא, והב"ח אף דלא
שקנה. וזהו טוב שכתב בבקר בעת ברכה שלא חשיב הפסקו וכלי להשליח
קטן. רק ע"ז שיפשוטו שבת המגרה⁶⁶, ואז יוכל לברך אחר-כך על עלמא⁶⁷.
ועין בשערי חשובה: * אם היה דעתו וכו'. עין במשנה ברורה מסקנת

קטן: (לח) דוקא פשנשאר. האחרונים פסקו כהלש-אומרים ההד

הלכות ציצית סימן ח

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק מ]

ואם נפל ממנו באמצע הפלטה י"ח והחזירנהו אחרים ע"י (58),
קשישים הפלטה י"ח ומשמש בציצית ויכרף (59).

(58) ולהחזיר בעצמו את הטלית שנפלה באמצע תפילת שמונה עשרה, כתב השו"ע לקמן (סי' צו ס"ד) שדוא הפסק ולא יחזירנה. ואם עבר והחזירה והתעטף בה, כתב המשגיב שם (ס"ק טו) שאין צריך להתחיל מתחילת הברכה שנמצא בה, אלא גומר את תפילתו ולאחריה ימשיך בטלית ויברך עליה.

(59) אמנם, לענין תפילין שנשטפו ממקומן באמצע התפילה, כתב לקמן (סי' כה ס"ק מד) בשם השול"ה שאין נוהגים לברך בשמשיכים אותן למקומן, משום שבשעת התפילה אינו חשוב כהיסח הדעת, והרי זה כחולצן על מנת להחזיר (וראה בחגות רעק"א ס"ק ב).

[משנ"ב ס"ק מא]

ואפילו נפסל: אז ציציותיו וזהו לו ציצית מזמנים ותקנם מיד, אין צריך לברך שנית, דכיון שצדק לא עשה מצותו לא הסיח דעתו (60).

(60) ובטעם הדבר שתיקן הציצית אינו חשוב הפסק, כתב לקמן (סי' כה ס"ק ג) לענין תפילין שנפסק הקשר קודם הנחתן, שכיון שהתיקן הוא מענין המצור אינו נחשב להפסק.

ולגבי מי שבירך על תפילין וקודם שהניחן נפסק הקשר ואין מי שיתקנו, והוצרך לקחת תפילין אחרות, כתב לקמן (סי' כה ס"ק ג) שצריך לחזור ולברך, כיון שלא נעשתה עדיין מצות ההנחה ולא הלה הברכה על שום מצור. וכן לגבי מי שבירך על תקיעת שופר וקודם שתקע נטלו ממנו את השופר, והביאו לו שיפר אחר, כתב לקמן (סי' תקפה ס"ק ד) שצריך לחזור ולברך. ולגבי העולה לזוהר וביור וקודם שהתחיל לקרוא נמצאה טעות בספר תורה והוציאו ספר תורה אחר לקרוא בו, כתב לקמן (סי' קמג ס"ק ב) שאין צריך לברך שנית, ובמקום שנהגו שחזור ומבורך, וטעמם ביאר בשע"צ שם (ס"ק ב) שהיא משום שעדיין לא הלה הברכה כיון שעוד לא התחיל לקרוא בתורה, אין למחות בם.

ומי שכבר לבש טלית ולאחר מכן מצא שציציותיו פסולות, כתב לקמן (סי' יט ס"ק ג) שחזור ומבורך לאחר שמתקן. ואם אין פסולות אלא שרוצה להחליפן במהודרות יותר, הסתפק בביה"ל לקמן (סי' כה ס"ב ד"ה מחדק) אם חוזר ומברך, עיין שם.

[משנ"ב ס"ק מא]

יכול לסיים הברכה "אשר קדשנו במצותיו ונצנו להניח תפילין" ויוצא בזה (61) [הלק"ט סימן קנג (62)].

(61) אמנם, לענין הריצה לאכול פרי ולאחר שהתחיל לברך עליו והזכיר שם ומלות נזכר שכבר בירך על פרי אחר ממין זה, דעת דגרי"ש אלישיב (וזאת הברכה עמ' יד-206) שאינו יכול לסיים בברכה אחרת ממה שכיוון בשעת היכרת השם ומלות. וביאר, שאין זה דומה למה שכתב המשגיב (באן) שאף שהתחיל לברך על טלית יכול לסיים את הברכה על תפילין, משום שכאן הריחו מחייב גם להניח תפילין ולכן יכול לסיים את הברכה עליהן.

ומי שנטל בידיו טלית גדול ולאחר שבירך עליה גילה שאין זו

הטלית שרצה להתעטף בה, כתב הא"א (בוטשאטש, סי' ב) שיכול ללבוש את הטלית שבידיו ואין צריך לחזור ולברך, אמנם בשלובש אחר כך את הטלית שרצה מתחילה ללבושה, צריך לברך פעם נוספת.

(62) ואם כבר סיים לברך את כל הברכה ואחר כך נאבדה הטלית ממנו, דייק המאמר מורדכי (סי' כה ס"ק טז) ברעת הלק"ט שאינו יכול להתעטף בטלית אחרת בלא ברכה, אלא צריך לחזור ולברך. וכן כתב המשגיב לעיל (ס"ק ל) לגבי מי שלבש טלית בלא בדיקה ומצא אותה פסולה או שנפסלו ציציותיה אחר כך, ולבוש טלית אחר. שעליה לא היתה דעתו בשעת הברכה בתחילה, שצריך לברך עליה.

[משנ"ב ס"ק מב]

צריך לברך (63) וכו', ומקל מקום לכתחלה אין נכון לעשות עצה זו כדי שיתחייב בברכה לכלי שלמא, משום ברכה שאין צריכה לדעת הפוסקים (64).

(63) ואף שלשון הברכה הוא 'להתעטף בציצית' והוא הרי כבר עטוף בה מקודם לכן, כתב בשו"ת הר צבי (או"ח ח"א סי' יא) שכיון שבכל רגע שמשוהה עליו את הטלית נחשב כאילו הוא עושה מעשה לבישה, לפיכך יכול לברך בלשון זה.

(64) אמנם לענין מי שנסתפק אם נתחייב בברכה 'על נטילת ידיים', כתב לעיל (סי' ד ס"ק ל ו-לג) שנכון לכתחילה להכניס את עצמו לחיוב ברכה ודאי. וכן כתב בביה"ל לקמן (סי' קנט סי"ג ד"ה ולכתחלה) לענין מי שנטל ידיו לסעודה שלא בכוונה, שאף על פי שלדעת רוב הראשונים יצא ידי חובה, מ"מ אם יודעו לו מים ראוי שיטול ידיו שנית, טוב שיטמאם כדי שיתחייב בברכה לכל הדעות. ובביה"ל לקמן (סי' כה ס"ה ד"ה וטוב) ביאר הסבא, שכיון שמוכרח לעשות כן מפני הספק, אין זה בכלל 'ברכה שאינה צריכה'.

[משנ"ב ס"ק מב]

הישן ביום שנת הצדקים ומסיר מעליו השלית קצון, יש דעות בין הפוסקים אם זה בכלל הפסח הדעת (65).

(65) אמנם, מלבד דין היסח הדעת של פשיטת הטלית בשעת השינה, כתב הגרש"ז אייערבך (הליכות שלמה תפלה מילואים סי' יב) שיש דרון שמא כל הישן יתחייב בברכה ציצית לאחר שיקום. אף אם לובש את הציצית בשעת השינה, על פי מה שכתב לחדש שם שכל הישן פטור מן המצוות, ואם כן הרי הוא כמי שאינו מחייב במצות ציצית בשעת השינה. ומסיק שם, שכיון שהציצית נמצאת על גופו, והוא אדם המחוייב בציצית לכשיתעורר, יש לומר שאינו חייב לברך על הציצית לכשיתעורר.

[משנ"ב ס"ק מב]

על-כן מהנכון שעל-כל-פנים יקפה בו בשעת השינה, וקשלוכוש אמר-ך אין צריך ברכה לכלי שלמא (66).

(66) אמנם, לדעת המרדכי המובא לקמן (סי' יח ס"ק ח), שאין חיוב ציצית בכיסוי והעלאה על הגוף, אלא רק בדרך לבישה בלבד, לכאורה לא תועיל עיצה זו.

טז פאר געזעל

הַלְבוֹת צִיצִית כִּימָן ח

טליתו (לט) שלא כמתכונן וחוזר ומתעשף, (כ) צריך לברך; והוא שנקפלה בלה, אבל אם לא נקפלה בלה, (מא) קאף-על-פי (יט) [יט] שנקפלה בלה, אינו צריך לברך; טז רחלן בטליתו בלה, (מב) צריך לברך צליו (יט) בבקר אף אם לא פשטו. שטוטב למשמש בו בשעת ברכה; וכן (מג) יצשה מי שלווש טליתו קדם שיאיר היום (ההגות מיימני בשם ס' הרומה, הספ"ג וסמ"ק וסמ"ק בהלכות תפלין); יז הנהפשה בכרך שהוא חלב בציצית ולא השיל בו ציצית, בשל (כ) (מד) מצות ציצית:

שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה

[ד] שְׁפֹטָה. עבדוּת. וְגִישָׁה בְּשֵׁם הַלֵּלִיט וּמִשֵּׁן הַקֶּהֶן כִּי, נָהָה דְּמִיר שְׁקֹבֵה לְהִגִּיעַ בְּרִשְׁמִית בְּחֵלוֹן פְּחִית מִכִּי אֲמוֹת וְהָיָה בְּאוֹתָהּ קֶדֶר, וְאִם לֹא מִזֵּבֶשׁ שִׁשְׁמִס לְפִגְנֵי הַקֶּדֶר וְשִׁלְבֵשׁ עֲלֵיהֶן יִקְרָה דְּגִישָׁה. וְגִישָׁה בְּשֵׁם שִׁירִי כִּתּוּבָהּ בְּמִתְחִיחָה אֲחֵרִים עֲלֵיהֶן, עִישׁ הַמִּדְבָּרָה לְמִי עֵלָּה הָיָה לִי נָגִית הַמְבֹאֵר בְּעֶצֶר. וְגִישָׁה בְּשֵׁם פִּרְשִׁית הַשְּׁחִית לֵב הָתָּה וְכֵלָּהּ. כֵּתֵב בְּשׂוֹבוֹתָּ: **עֶשְׂבִּי:** לֵךְ חֲטִית שִׁירֵי שְׂאוּלָה, עִישׁ שִׁמְכָת שִׁפְלוּ מֵאֵן דְּמִחִיבֵי שִׁפְאוּלָה וְלִפְנֵי הַלֵּלִיטָה, אֲבָל בְּשֵׁם צִנְיִית הַלֵּלִיט לְחֹרֶה אֵן דְּכֵי אִשָּׁה. וּבְסִרְיָהּ קִדְּמָה חֵי' אֵן כֵּתֵב שְׁוֹהֵגִין שְׁמִקְרָה וְהִסְתֵּן מִזְעֻזֻּר בְּתַחֲלֵה וְאַחֲרֵי יֵאֵסֶה הַקֶּדֶן וְיִשְׁכְּשִׁי עֲלֵיהֶן: וְלִפְנֵי שְׁמִדְוִינָהוּ אֵין מִנְהָה הָיָה, קִצְרֹתִי. וְכֵתֵב בְּסֵפֶר מִצֵּל מֵאֵשׁ וְתִמְקֶהֶר לִקְסֵף אֶשְׁרֵי (ס) י' וְגִישָׁה וְתִגְלוּ לֵב טוֹחִית הַמְעֻזָּה, וְקִדְּם הַמְעֻזָּה בֵּאֵשׁ שִׁמְכָת בְּחֵבִי' וְחֻטֵּם מִקְרָה בְּאַמְרֵי שִׁבְעָה מִצֵּל חֲשִׁיתִי וּבִקֵּשׁ שְׁחִיתִי, וְתִגְלוּ לֵב אִשָּׁה, וְאִשְׁתֵּקֵם אֵם צִרִי לִקְסֵף בְּרִיתִי, וְחִבֵּאִי שֵׁם מִרְיִן תִּימּוֹס א' שִׁנְעַל מִדֵּר, הַמְבֹאֵר בִּכִּי' וְגִישָׁה וְהֵלֵךְ לִשְׁכַּח מִכְּבוֹד בְּרִיתוֹ: וְחֵלֵל:

פאר דיטב

אעפ"י שגאָרענדיג פירן צוריק לברך, דאָנאָר לה מצותה, דמעות צטרף בפרק, (י"ט) שגפלה רבה. ט"ז חילק אפי' בנפלה רבה צריך לחזור ולברך, דימא דתפלין אם נשקטו רבן ממקומו דצריך לחזור ולברך, ע"ש. מי שלקח הסולית להעצוף בשמיניו, וקשהגביה תנינן לעצוף; שאר בטלית כידו האחת, א"צ לברך שנית, שיציר כנהיג בהקטנה ב"י ס"ט. מי ששטל טלית להניחו וברך עליו, וקדם שסיים הברכה נאבד מידו. ימשך הברכה וילך למקום טלית ויסים בהרכה, תלכית קטנות ח"ב סי' קג. מי שהיה מתפלל תפלת י"ח ונפל טליתו מעליו, ובעוד שהיה מתפלל הניחוהו אחרים עליו, ששפשוטו פתחו ושמשם באציות וברך, שיציר כנהיג סי' י'. במקום שהיהגיס בשפשוטו טלית על החתנים ותפלות בעת חתונתם, צריך תחת לברך על הטלית ברכת אציות, ג"ח וזכ"ח שגהנה"א י"ח, והנה לפי צדדי דינים

המבוארים בסי' זה קטבאר שם, ע"ש. ובתשובת גת'נדרים חלק א"ח פל' א סי'נ' בה חלק ע'לי נכתב דמאחר דהפליט שמשליכין על התחנים אינו זאל לתלגן ולא לכבוד ולרומם, א"צ לברק, ע"ש. והמחבר יד'אדקן כוחר דבריו של המחבר גת'נדרים ופסק דצריך לברק, וכן בעל הל"ק ש"א סי' כ"ב פסק ג"כ דצריך לברק, וכ"כ בתשובת שבת'נגקב ח"ב סי'נ' כג, וס'ס שם דלצאת כל תענית ישל טילה שטילה, ע"נ שם: (ט') בבבקר, ב"ח ונ"י חלקו ופסקו דא"צ לברק בבקר (פי'ן דכסות יום ח'ב א"ר פולח' להר"ש, א"כ לא מרי לה שעת פטור כלל, וכן פסק בבקר זקרון המלאן מהר"ם בכהן). ומ"א דבב, טוב לטטר אותה בשליח גדול, ויצא בשכנה"א (ה) דצריך. כמות צדצית מהר"ם מי'נ: ופסק ביום ל' ופסק מחבר השליט'אן, רק ויפסק בו בשעת שנה, כשילקחשנו א"צ ברק, ויצא מכל הפסקות: (כ) כצו צדצית דבר'ם רוב'ם לענין זה שאם נתקשה בשליט'אן חל עליו חיובי, כ"ע ע"נ ד: ו

באור הלכה

הַאֲדוֹמִים בָּהֶן. עַל־כֵּן צִדְקָא שְׁתּוּפָא הִלָּךְ לַמְּלֹךְ וּמִשְׁעָרָא בְּצִיּוֹר, אִם הַטְּלִית שְׁאוּלָה לֹא יִכְרֶה עָלָיו וְיִכְרֹלְקָמֶן בְּסִימֵן יָד בְּטוֹ שֶׁם, עִישׁ בְּמִשְׁנֵה בְּרוּחָא. וְאִם הַטְּלִית הוּא שְׁלֹ: אִם אֲחֵר הַתְּפִלָּה בְּעַת הַתְּפִלָּה הִיא דִּמְתּוּ לִלְבָּשׁ וְלֹא עָקָה הַרְבֵּה בִּינְיָמִין, אִין צִירָה לְחֹר וּלְבָרָה אֲפִלּוּ הִיא שְׁנִי מִקּוֹם, בְּגוֹר שְׁמִימִילָה הִיא בְּבֵית, וְאִם לֹא הִיא דִּמְתּוּ לִלְבָּשׁ, לֹא מְהִי אֲפִלּוּ הַמִּלְחָה הִיא בְּקוֹס הַתְּפִלָּה, וְאִם הִסְרִיו סְתֵמָא, מְלִיז בָּאֵם נִשְׂאָר עָלָיו שְׁלִיתִי קִסְטֵן, אִין צִירָה לְחֹר וּלְבָרָה עַל הַשְּׁלִיחֵי גִדּוּל, אִם לֹא, חֲזוֹר וּלְבָרָה כָּכָל גִּנּוּי, וְאִם אֲפִלּוּ וְהִנֵּחָ בְּחוּץ כִּסּוֹ הִיא כְּמֹא שִׁפְטָא אוֹרִז מִיִּשְׁכָּא עַל דְּבִתָּא שְׁלֵא לְחֹר וּלְלָבָשׁ, וְצִירָה אֲחִירָכָּה לְחֹר וּלְבָרָה בְּכָל גִּנּוּי:

משנה ברורה

היה בסתמא, לכן אמרין דאם נשאר עליו טלית-קטן עדן לא
הסיח דעתו מן המצוה, ובאם לאו, מסתמא הסיח דעתו; אבל
אם היה דעתו בפרוש לחזור וללבושו מיד, אין צריך לחזור ולברך
בשלובושו מיד אפלו אם לא נשאר עליו טלית-קטן, וכן להפך
אלא מהני השלית-קטן, ויכמו ששכחנו למעלה. ונראה דאם פשט
אותו בתוך התפלה, אפלו בסתמא, הוי כמו שפשט אותו על
דעת לחזור; וכן אם קפלו והניחו בתוך כיסו הוי כמו שפשט
אותו בפרוש על דעת שלא לחזור: **טו (לט) שלא במתכונן.**
אפלו למה דפסקינן דבהסיר טליתו על דעת להחזירו אין צריך

לברך. בנה גרע יותר, דהא (ט) נפלה בלא דעת ואנדא לה מצורחה, ואפלו (י) נשאר עליו טליתא קטן לא מהני: (ז) צריך לברך. ואפלו אם (ח) לובשו מיד, ואם נפל ממנו באמצע תפלת י"ח והתזירוהו אחרים עליה⁶⁵, (טו) כשיסיים תפלת י"ח ימשמש בעצירה ויברך⁶⁶: (מא) אף-על-פי שגפלה רבה, הש"י ואלוהי רבה חולקין על זה, וגם הגר"א מציד לברך הש"י, ולכלי שלמא אם נפל מעל פל הגוף אף-על-פי שגשגת בידו (ס) צריך לברך, דאנדא לה מצותה, שעקר מצות עטוף הוא בגוף, אם ברך על השלית תפל מידו קדם שנתעטף בו והגביהו ולבשו, (סא) אין צריך לברך שנית, ואפלו נפסלו או ציציתו וזהו לו ציצית מזמנים ותקנים מיד, (סב) אין צריך לברך שנית, דכיון שעדין לא עשה מצותו לא הסיח דעתו⁶⁷ [כמו בתפלין לקמן בסימן כה סעיף יב עין שם בט"ז סעיף-קטן יב]. וימי שלמה טלית להתעטף בו והתחיל לברך עליי, וקדם שסיים תפלה לקחהו ממנו, ותפלין לפניו, יכול לסיים תפלה "אשר קדשנו במצותיו וצונו להניח תפלין" יוצא בזה⁶⁸ והלכ"ט סימן קנ"ג⁶⁹, והארצות-החיים הסכים עמו להלכה: **טז (מב) צריך לברך**⁷⁰. דקומא לן לילה לאו זמן ציצית הוא וקרי הפסק, (סג) ויש חולקין בזה, כיון דכסות יום חוב אף בלילה לדעת מקצת הפוסקים, ויבדלקמן בסימן יח: וספק ברכות להקל. ומכל מקום נכון לכון לפטר אותה בטלית-גדול. וכל זה כל זמן שלא פשטו, אבל אם פשטו על דעת שלא ללבוש תכף, צריך לברך אחר-כך בשלובשו לכלי שלמא. ומכל מקום (סד) לכתחלה איי נכון לצשות עצה זו כדי שיתחייב בברכה לכלי שלמא, משום ברכה שאין צריכה לדעת הפוסקים⁷¹, הנשן ביום (סה) שנת הצהרונים ומסיר מעליו השלית-קטן, יש דעות בין הפוסקים אם זה בכלל הסח הדעת⁷², עליכן מהנכון שעל-כל-פנים יקסה בו בשעת השנה, ובשלובשו אחר-כך אין צריך ברכה לכלי שלמא⁷³: **(מג) יעשה**. עין בט"ז שכתב דהאי 'וכן' אינו מדקדק, דבזה צריך מדינא למשמש בבקר כשהוא מברך על השלית: **יד (מד) מצות ציצית**. דציצית חובת גברא לענין זה, שאם נתכסה בטלית או חל עליו החייב, עין סימן יז:

שַׁעַר הַצִּיּוֹן

(י) מִנְיַן אֲבָרָהֶם: (ז) פִּשְׁטוֹ: (ח) בִּית־יוֹסֵף: (ט) שְׁנֵי בָנֹת הַגְּדוּלָּה: (ס) מִנְיַן אֲבָרָהֶם: (סא) אֵלֶּיָּה רָבָה בִּשְׁם שְׁנֵי בָנֹת הַגְּדוּלָּה, וְהִמָּנָה עַל בָּאָר הַטֵּב שֶׁלֹּא הִצְתִּיק רַק אֲשִׁית דְּבָרָיו: (סב) אֲרָצוֹת הַחַיִּים: (סג) בִּיחַ וְשִׁיז וְאֵלֶּיָּה רָבָה: (סד) פְּרִי מִלֵּים: (סה) שְׁנֵי בָנֹת הַגְּדוּלָּה בִּשְׁם הַר"מ מִינֵי: